

ФІНАНСОВА КРИЗА «ВДАРИЛА» ПО КРЕДИТНИМ СПІЛКАМ

О.В. Добровольська, к.е.н., доцент

Ринок кредитної кооперації не залишився в стороні від банківських проблем з ліквідністю і якістю заборгованості. Позики кредитних спілок знизилися на 11%, а частка простроченої заборгованості зросла майже до 20%. Втім, у профільних асоціаціях стверджують, що попит на послуги кредитних спілок, навпаки, зростає, а падіння викликане згортанням їх роботи в зоні АТО.

Ринок кредитних спілок (КС) стагнував в минулому році: як і банківський ринок, його спіткало скорочення всіх ключових показників. Портфелі позик кредитних спілок за підсумками дев'яти місяців 2014 року впав на 11,4% - до 2,3 млрд грн порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Про це говориться в повідомленні Нацкомісії, що здійснює регулювання ринків фінансових послуг. Частка простроченої заборгованості зросла на 2,6 процентних пункту - до 19,6%. Найбільшим попитом користувалися споживчі позички - на їх частку припало 59,1% виданих позик (1,37 млрд грн): на покупку транспорту - 3,3%, аудіотехніки, відео - і побутової техніки - 3,1%, на інші цілі - 93,6%. На другому місці позики на нерухоме майно - 22,8% (530,2 млн грн). Найменша частка - 2,2% (51,3 млн грн) - у кредитування сільських і фермерських господарств. Середньозважені ставки КС становили 30-50% річних.

Темпи зниження портфеля КС порівнянні з темпами аналогічного процесу в банківській системі. За дев'ять місяців обсяг банківських кредитів фізособам, які є основними клієнтами КС, у гривні знизився на 8,3%, а у валюті - на 11,8%. Учасники ринку пояснюють 11,4-процентне падіння портфеля КС зниженням активності союзів на сході країни в зоні АТО. Тому, не всі учасники ринку змогли подати звітність. Але на послуги інших спілок попит зберігається. Кредитні спілки, які працюють на заході і

в центральній частині України, зафіксували зростання обсягу виданих кредитів. Деяким вдалося наростити портфель на 15 %. На заході країни ринок кредитної кооперації більш розвинений. За даними Нацкомфінуслуг, за кількістю членів КС лідирують Львівська область (173,7 тис. чол.), Київ та Київська область (75,8 тис. осіб), Івано-Франківська (64,3 тис. чол.) та Закарпатська (59,7 тис. осіб) області. У цих областях КС охоче видають позики малому і середньому бізнесу. Причому розвивають цей напрям як КС, які й раніше співпрацювали з дрібним бізнесом, так і союзи, для яких цей напрямок є новим. Втім, поки цей сегмент самий ризикований: «прострочення» більше трьох місяців становить 24,9%. Зростання простроченої заборгованості спричинило за собою посилення учасниками ринку свого ризик-менеджменту. Кредитні спілки стали більш ретельно перевіряти позичальників. У видачі кредиту відмовляють рідко, при цьому найчастіше видають бажаному менше, ніж він просив. Орієнтуються не тільки на побажання позичальника, але і на його реальну платоспроможність. Середня сума однієї позики за останній рік скоротилася по всій країні приблизно на 4,5% - до 10,8 тис. грн.